

Castellanització

El *Diccionari de la literatura catalana* diu que Josep Artís i Balaguer va publicar i estrenar l'obra *El Club de los Patriotas* en col·laboració amb Juan [sic] Biscamps. Joan Biscamps Bernadó era de Vilanova i la Geltrú i també va estrenar les obres còmiques *L'hora de l'àpat* i *¡Mateo!* –aquesta segona, en col·laboració amb Agustí Morer–, totes dues en llengua catalana.

Crítica a Dumas censurada

Un dels personatges d'*El cementiri de Praga* parla dels 90.000 francs que calen per a pagar els mercenaris suïssos i bavaresos que combaten els garibaldins i volen desertar, i es queixa que Alexandre Dumas, que fa costat als garibaldins, no els ofereixi. Ho fa amb aquestes paraules: “Dumas, que semblava el seu comte de Montecristo, no els té, i com un gran senyor posa a disposició la misèria de mil francs.” Tota aquesta frase desapareix de l'edició Random House Mondadori-Carme Arenas.

Desordre

Josep Miquel Sobrer (*La poesia dramàtica de Josep Maria de Sagarra*, Galerada) parla de *L'hostal de la Glòria* abans de *Les tres gràcies* perquè pensa per error que aquesta segona obra es va estrenar després. *L'hostal de la Glòria* s'estrena el 8 d'octubre del 1931 al Romea i *Les tres gràcies*, el dia abans, 7 d'octubre, al Novetats, i no el 10 d'octubre, com diu.

Germans de llet selectius

El DIEC2 manté que només podem parlar de germans de llet si un dels dos és fill de la dida. Definició: “El fill de la dida i l'infant que aquesta ha al·letat.” L'Alcover-Moll ja fa anys –anys abans que el IEC engegés els mecanismes que va considerar necessaris per a esmenar el Fabra– que va veure que calia corregir-la: “El qui ha estat al·letat per la mateixa dona que un altre.”

Edició crítica de ‘La columna de foc’, d'Alomar, un catàleg del corrents poètics del canvi de segle

Publicat el 1911, *La columna de foc*, el llibre de poesia de Gabriel Alomar (Palma, 1873 - el Caire, 1941) es pot interpretar com una mena de catàleg dels diversos corrents i tendències de la poesia del canvi de segle, format per mostres de decadentisme, vitalisme, regeneracionisme, prerafaelisme, horacianisme o parnassianisme. I, tot i que mostri un ampli repertori de les imatges característiques del Modernisme, se'ns apareix com una obra personal, que arriba a coincidir amb el Noucentisme en la reivindicació de la forma, de l'arbitrarisme, del civilisme i del classicisme, però sense enllaçar de ple amb aquest moviment estètic i cultural.

És la tesi que Pere Rosselló Bover (Palma, 1956), escriptor i professor de literatura catalana a la Universitat de les Illes Balears, exposa a la introducció de l'edició crítica del llibre que acaben de presentar les Publicacions de l'Abadia de Montserrat. L'edició es completa amb els poemes dispersos que van quedar fora de *La columna de foc*, com ara els famosos rodolins de L'auca del senyor Esteve il·lustrada per Ramon Casas.

La columna de foc va aparèixer amb un pròleg del seu amic Santiago Rusiñol, escrit en to humorístic, absent de l'edició crítica, malgrat que, segons Rosselló Bover, suggereix una clau que permet d'entendre l'obra i la personalitat d'Alomar, la que fa referència a l'oposició entre la tradició grecollatina de Mallorca i el caràcter d'avançat d'Alomar; l'oposició entre romanticisme i classicisme constant als poemes del volum.

Per a Rosselló Bover, els poemes d'Alomar són el resultat d'una profunda teorització estètica i el llibre, el resultat d'un procés de construcció i elaboració semblant a la d'un poema unitari, tot i que sigui un aplec de gairebé tota l'obra poètica produïda per l'autor fins el 1911.

Rosselló Bover indica també que el fet que el poeta sovint agrupi les peces per parelles coincideix amb una visió dualista de la realitat, en la qual els poemes palesen constantment l'oposició vitalisme/decadentisme; romanticisme/classicisme; natura/ciutat; individu/massa, etc.

En el fons, la teoria poètica de Gabriel Alomar, expressada a la famosa conferència “El futurisme”, parteix de dos dels grans temes del modernisme: la relació de l'home amb la natura i la superioritat de l'individu, del poeta, sobre la massa. És un punt de partida que enllaça perfectament amb els pensadors idealistes com Fichte i Schopenhauer i amb els vitalistes com Nietzsche. I, finalment, amb les teories de l'heroi de Carlyle. Com ajuda a entendre el títol del llibre, que fa referència a la columna de foc que guiava els israelites pel desert després d'haver fugit d'Egipte, la poesia i el poeta són equiparats a la figura del guia d'una societat, idea evidentment relacionada amb la teoria de l'escocès Thomas Carlyle (1795-1881). Avui, considera Rosselló Bover, el poeta és un clar exemple del concepte d'heroi carlylià, perquè fou un avançat a la seva època, un futurista que s'anticipà al seu temps, bo i intuïnt l'esperit de les generacions futures.

EL TEMPS

Gabriel Alomar, en una caricatura de Jaume Passarell, del 1930.